

Starozákonní proroci

Jako prorok je v křesťanské tradici označen člověk, který je inspirován Bohem a skrze Ducha svatého přináší jistou zprávu lidstvu. Tomu odpovídá i samotné pojmenování proroka, označovaného hebrejskými slovy NAVY (prorok), IŠ ELOHIM (muž Boží) nebo RO'E (obojí vidoucí). Proroctví najdeme zapsána ve Starém zákoně, patří sem čtyři obsáhlé spisy tzv. velkých proroků (kniha Izajáš, kniha Jeremjáš, kniha Ezechiel, kniha Daniel) a dvanáct krátkých proroctví tzv. malých proroků.

Jelikož je toto téma obsáhlé a věnovat se každému z proroků zvláště by nebylo časově možné, budeme se věnovat spíše jejich obecným znakům. Při porovnávání ukázek potom volíme jednak ukázky ze stejné doby vzniku, jednak ukázky zaměřující se na metodu jejich vytvoření (iluminace, mozaika, freska).

Purpurový kodex z Rossana je jedním z nejstarších dochovaných spisů Nového zákona, pocházející nejspíše z 6. století. Jedná se o 188 pergamenů s purpurovým podkladem, předpokládá se, že se dochovala cca polovina. V kodexu se nachází 15 celostránkových iluminací, řazených podle liturgie svatého týdne. V horní části nalezneme vyobrazení Nového zákona, pod ním poté proroky, jejichž proroctví se vztahuje k danému výjevu. Zbylé listy kodexu tvoří texty psané řeckou uncíalou ve zlaté a stříbrné barvě shodující se především s evangeliem sv. Marka.

Mozaiky v Santa Maria in Trastevere zachycují především Život Panny Marie ve 2 pásech nad sebou. Mozaiku objednal kardinál Bertoldo Stefaneschi a vytvořil malíř Pietro Cavallini roku 1291. Mozaika začíná vlevo Zvěstováním, a pokračuje mezi okny přes Narození, Klanění Tří králů po Obětování v chrámě. Uprostřed se nachází největší scéna, a to vyobrazení Korunované Panny Marie, která sedí na trůnu s Kristem mezi sedmi postavami světců. Na oblouku do absidy jsou proroci Jeremiáš a Izajáš přinášející proroctví.

Fresky Proroků ze Sixtinské kaple, od Michelangela Buonarrotiho, pochází ze začátku 16. století. Celek obsahuje mimo jiné Stvoření světa, postavy proroků a sibyl a rovněž zobrazuje předky Krista. Předmětem mého bádání jsou výše zmínění proroci (čtyři velcí a tři malí), které můžeme nejsnáze identifikovat díky uvedeným jménům pod jednotlivými postavami.

Naším cílem u každého z uvedených děl je pochopení vztahu mezi zobrazením proroků a ostatními scénami v dílech.

Snažíme se rovněž zjistit, zda jsou tyto postavy důležité, pro interpretaci celku, nebo zda je jejich přítomnost spíše doplňková.

Bibliografie

BIČ, Miloš. Ze světa Starého zákona II. Praha: Kalich, 1989. S. 431.

ROYT, Jan. Slovník biblické ikonografie. V Praze: Univerzita Karlova v Praze, nakladatelství Karolinum, 2006. ISBN 80-246-0963-0.

Bible: český studijní překlad. Praha: KMS, 2009. ISBN 978-80-86449-61-6.

PEČÍRKA, Jaromír. Michelangelo Buonarroti: život a dílo. Vydání druhé. V Praze: Václav

Poláček, 1943. Doby, postavy a díla. Řada II.

VOLAVKA, Vojtěch. Michelangelo. Praha: SNKLU, 1965. Světové dějiny.

SEYMOUR, Charles. Michelangelo: the Sistine chapel ceiling. London: Thames and Hudson, 1972. Critical Studies in art history.

WOHL, Hellmut. The life of Michelangelo. Penn State Press, 1999. ISBN 0271044837,9780271044835